

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 38.

V Ljubljani, v soboto 22. septembra 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od ure 3—6 pop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Duhovniki in politika.

Bosenski nadškof dr. Stadler je dobil iz cesarjeve kabinetne pisarne grajalno pismo, ker se je na banketu katoliškega shoda v Zagrebu izrekel za združenje Bosne in Hercegovine s kraljevino Hrvatsko. Izrekel je nadškof kot zvesti sin naroda hrvatskega le to, kar leži na srcu vsakemu Hrvat. Zato so pa njegovo izjavo pozdravili z največjim navdušenjem ne le odlični obmizniki banketa, ampak vse, kar narodno čuti od Srbije do Črne Gore in proti severu do Trsta, lahko rečemo do Celovca. Veseli so bili pa graje iz kabinetne pisarne le sovražniki Hrvatov in Slovencev in pa narodni Nemčur, ki izhaja v Ljubljani pod imenom „Slov. Narod“.

Prinesel je „Narod“ zadnji ponedeljek cel članek, v katerem je liberalna klika dala duška svoji radosti ter nesramno izrabila cesarjevo grajo v svoje strankarske namene. „Hotelo se je pokazati — pravi „Narod“ — duhovščini sploh, da cesar ne odobrava duhovniškega vtikanja v posvetne politične zadeve. V grajalnem pismu nadškofu Stadlerju se po cesarjevem naročilu naravnost naglašajo, da politična vprašanja duhovščino (tega pa cesar ni rekel!) nič ne brigajo, da leže izven duhovniškega poklica in da naj se duhovniki v svojih govorih in dejanjih ne udeležujejo političnih zadev. Cesar je torej govoril in naš verni, bogaboječi cesar, velikodušni podpornik katoliške cerkve, plemeniti zaščitnik rimskega papeža (katerega je „Narod“ imenoval „izvržek človeštva“) je duhovščini zaklical v najmilostnejši obliki, da se je posvetne zadeve nič ne tičejo! Cesar je obsodil duhovniško politiziranje tako ostro, kakor še nikdar, ter zapodil duhovščino tja, kamor spada, — v cerkev.“

Spojena je v teh „Narodovih“ besedah nizka hinavščina s pustolovško podlostjo. Da se drzne ravno omenjene besede zapisati človek, ki iz dna svoje črne duše sovraži vero in bogaboječnost in rimskega papeža, to je hinavščina, vredna prvega farizeja, in, da „Narod“ zasukava pomen cesarjevih besedij z namenom, da bi zaprl usta svojim političnim nasprotnikom, da si upa pristavljati: „V cerkev nazaj je zaklical cesar; zdaj bomo videli, če bodo škof Jeglič in njegovi duhovniki cesarja ubogali in se cesarju pokorili,“ to je podlost, katere sta zmožna le „Narodov“ pustolovec in njega vredni zaščitnik.

Mi danes ne razsojamo vprašanja, koliko pravice ima avstrijski državljani in Hrvat dr. Stadler, govoriti o združenju Bosne in Hercegovine s Hrvatsko. Mogoče je, da vtikanje v to zadevo višjim krogom ni ljubo, kakor jim najbrž tudi ni ljubo govorjenje o zjedinenju Sloveniji. Jako klaverno narodno prepričanje pa razodeva to, da „Narod“, glasilo absolutnih narodnjakov, zaradi omenjene izjave celemu duhovskemu stanu maši usta ter kriči o ubogljivosti in pokorščini, ko se omenjajo taki naši ideali, ki se slučajno ne krijejo z ideali buda-peštanskih politikov.

Sicer pa narodno-napredna klika tudi ni prav nič dosledna. Dobro se spominjamo, kako je pred nekaj leti dobil od cesarja zaradi nekkih političnih besedij še hujši ukor, kakor nadškof

dr. Stadler, škof Strossmayer — tisti škof, katerega „Narodovci“ neprenehoma izrabljajo v svoje grde namene. Takrat „Narod“ ni prav nič podil Strossmayerja v cerkev, ampak baš nasprotno, hvalil ga je kot neustrašenega junaka in najvrlejšega sina Hrvatske, kot moža, ki ima govoriti pravico in dolžnost. Seve dr. Stadler se niti s hinavskim poljubom ljubljanskega župana v djakovskem škofijskem dvorcu v „napredne“ namene izrabljati ne da, in zato je zdaj šel „Narod“ nad Strossmayerjevega prijatelja z loparjem.

O pravicah duhovščine, vtikati se v politične zadeve sploh, bi prav za prav ne bilo treba govoriti, ker živimo v konstitucionalni državi, kjer se niti bivšim restantom ne deva ključavnice na usta, in se ista tem menj more devati na usta izobraženim in odličnim članom države, ki so kot duhovniki voditelji svobodne cerkve. Presmešno bi bilo, ko bi slovenski duhovniki prejeli instrukcije o svojih pravicah iz „Narodne tiskarne“, ko bi bili postavljeni pred nadzorstvo svojih nasprotnikov, tistih izgubljenčkov, ki najbolj črtijo verske dogme in črne sukne. Duhovniki imajo od cesarja dano pravico, istotako vtikati se kot svobodni državljani tudi v strogo politične zadeve, kakor liberalni advokati in notarji in njihovi pisarji.

Duhovniki imajo pa dalje ne-le pravico, ampak tudi dolžnost, vtikati se v tista politična vprašanja, ki so v zvezi z vero in javno moralo, kateri hočejo pokopati liberalci. Sveta stanovska dolžnost duhovnikov je tedaj, poskrbeti za krščanske zastopnike v postavodajalnih zbornicah, v katerih se odločuje usoda tudi glede dušnega blagra narodov; sveta dolžnost duhovnikov je, javno zavračati napade modernih poganov na vero in cerkev in duhovski stan, sveta dolžnost njihova je, povedati, če drugače ne gre, tudi raz propovednice, da katoličani, ki javno kažejo svojo vero, zato še niso bedaki, kakor uči „Narod“, povedati ljudem na najsvetejšem kraju, da je katoliška vera edinoizveličavna, ne pa luteranska in turška vera. Ves božji teden se Tavčar, Malovrh in Slanc zaletavajo v cerkev in njene služabnike in zasmehujejo vse, kar je kristijanu svetega, ves božji teden pridiguje ona trojica v „Narodu“ in trosi med narod krive nauke, nasprotno naukom od Kristusa postavljene cerkve. In na vse to naj bi duhovnik molčal? Slep in gluh naj bo pastir in spi naj, ko volkovi trgajo ovce? V cerkev naj gre? . . . Dà, v cerkev naj gre, v dvojno cerkev! Vsak duhovnik je dolžan iti ne-le v zidano cerkev, ampak dandanes tudi v tisto vidno družbo pravovernih kristijanov, katero Kristus imenuje cerkev in kateri so iz kamenja zgrajene cerkve le sredstvo v dosego namena. Duhovni pastir mora iti med ljudstvo in pogledati, kaj se godi v dušah, v srcih, kaj v javnem življenju naroda; gre naj z jezikom in s peresom in s križem, pa tudi s palico. Duhovnik, ki zanemarja to svojo dolžnost, je mutast pes in nevreden svojega stanu, če ga tudi liberalci povišujejo do nebes.

Prav dobro poznamo mejo med to strogo dolžnostjo duhovnikovo in med krščansko ljubeznijo. Na mestu je krščanska ljubezen pri grešnikih, ki imajo še voljo, vrniti se k Bogu, proti samopašnim hajdukom, ki hočejo razdejati kra-

ljestvo božje na zemlji, je pa umestna samo tista ljubezen, katero je kazal nadangelj Mihael, ko je tiral luciferja navzdol.

To mejo pozna tudi naš verni, bogaboječi cesar, velikodušni podpornik katoliške cerkve in plemeniti zaščitnik rimskega papeža. Te meje se bode držala vsa slovenska duhovščina ob bodočih državnozborskih volitvah ter pod varstvom Najsvetejšega šla proti trdovratnim liberalcem v sveti boj. Končan bode boj, kadar naša domovina dobi zastopnike, ki spoštujejo veljavnost postave božje tudi v javnem življenju. Potem šele se duhovščina ne bode vtikala v politične posle, ampak se bode mirno in zadovoljno vrnila — v zidano cerkev, ko bode priznan Kristus kot vladar v cerkvi, zgrajeni iz članov naroda.

Slovenski katoliški shod.

(Datje.)

Tiskovni odsek je zboroval v „Rokodelskem domu“ pod predsedstvom g. dr. Ant. Gregorčiča iz Gorice. O vedi je govoril Alojziješki prefekt g. dr. Mih. Opeka. Govoril je o krivih potih moderne vede, ki se je ločila od cerkve. Znanstveno delovanje je pri nas premalo organizovano. Slovenska Leonova družba je bila mrtvorajeno dete. Naj se ta družba vzbudi in naj goji modroslovje, apologetiko in zgodovino. Zlasti zgodovinsko polje treba obdelovati proti zgodovinskim lažem raznih naših Neslancev. Naj se prirejajo za znanstvenike vsako leto shodi, kjer se sotrudniki posvetujejo, in delo naj se razdeli. Na časniškem polju je „Liga“ nekaj časa dobro delovala, a potem je zaspala. Naj se zopet oživi. — Razprave so se udeležili gg. Koblar, Rozman, Žundalek, Finžgar in Jarec. Sukali so se ti govori o delovanju Leonine, ki naj sklicuje vsako leto znanstvene shode, in o gojenju znanosti v „Obzorniku“, in Čeh Žundalek, urednik „Katoliških Listov“ v Pragi, je priporočal v lepi in gladki slovenščini, da naj se tudi v vedi goji češko-slovenska vzajemnost in v zvezo stopi s češkim društvom „Vlast“ v Pragi in z njenimi znanstveni glasili, z „Radcem duhovnim“, „Časopisom kat. duhovenstva“, „Vzděl. biblioteko“ itd. Prisrčno je pozdravil vest, da bi se vsako leto shajali slovenski znanstveniki. (Občno navdušenje in odobravanje.) Resolucija se je vsprejela.

O umetnosti in leposlovju je resolucija v daljšem govoru utemeljil č. g. dr. Debevec, profesor na gimnaziji v Kranju. Kazal je, na koliki višini je stala umetnost, ko je bila prošinjena krščanskim duhom, in kako je treba, da se združujejo krščanski misleči pisatelji, ker ne potrebujemo dobrih spisov samo za ljudstvo in za mladino, ampak tudi za inteligenco.

Referent o tisku je bil g. A. Koblar. Govoril je o koristi dobrega tiska in o škodi, katero napravlja veri in morali nasprotni tisek, ter o dolžnosti krščanskih Slovencev, prve vrste tisek podpirati, drugega zatirati. Podal je glavne poteze o organizaciji krščanskih slovenskih časnikarjev in politikov v prosep naših političnih listov ter o sredstvih, s katerimi naj se branijo od liberalcev napadeni katoliški možje. Govor in predlagana resolucija sta bila po nekaterih

jako umestnih opazkah gg. Finžgarja in Žundaleka pohvalno vsprejeta.

Resolucijo o farnih knjižnicah je utemeljil č. g. dr. Gruden in ono o spisih za mladino č. g. katehet Alojzij Stroj. Prav lepo je govoril o mogočni družbi sv. Mohorja njen tajnik č. g. Rozman, urednik „Mira“.

V šolskem odseku je predsedoval č. g. kanonik dr. Karlin. Poročevalec o ljudskih šolah je bil dr. Gruden, o srednjih šolah dr. Karlin in o visokih šolah direktor dr. Lesar. Prvi govornik je pojasnjeval pomen verske šole, v kateri se prav lahko napreduje in goji narodna zavest. Toplo je priporočal s kanonikom Treiberjem in prof. T. Zupanom vred družbo sv. Cirila in Metoda in zasebne katoliške, zlasti redovne šole, dr. Pavlica je pa pobil predsodke, ki vladajo proti verski šoli.

Pri govoru o srednjih šolah je tožil gosp. dr. Karlin, kako v nekaterih dijakih, ki dovršijo te šole, žal vlada verski nihilizem. Katoliški stariši po pravici zahtevajo versko-nravno vzgojo otrok. Zavode, katere namerava ustanoviti ljubljanski knezoškof, treba na vso moč podpirati, da vzgojimo krščanski mislečo inteligenco. Drugod imajo že podobne šole in zavode, le Slovenci jih še nimamo. Koristne so dijakom tudi duhovne vaje, Marijine družbe in kongregacije.

Č. g. dr. Lesar je omenjal gibanja za državno slovensko vseučilišče v Ljubljani, ki naj ustreza tudi v verskem oziru zahtevam slovenskega naroda, potem odpade priporočilo o podpiranju katol. vseučilišča v Solnogradu. Izrazil je tudi željo, da bi si po izgledu vrle dunajske „Danice“ tudi v Gradcu katoliški akademiki osnovali svoje društvo. O tem sta govorila tudi akademika Jarc in Lavrenčič. Resolucije so bile z navdušenjem vsprejete.

Na prvem slovesnem zborovanju je predsednik dr. Šusteršič pozdravil navzoče škofove dr. Napotnika, dr. Jegliča ter dr. Trobca, zastopnika naših slovenskih bratov, bivajočih na oni strani morja, Nj. vzvišenost g. dež. predsednika barona Heina, dež. glavarja pl. Detelo in po imenih slovanske goste: prošta Suka, dr. Tumpacha, kanonika Jagatiča in Rubetiča in dr. Baura in druge. Omenil je govornik, da bode zgodovina kot najvažnejše dogodke našega veka označila katoliške shode. Lep je naš shod. Veliko več nas je, kakor nas je bilo pred osmimi leti. Opisal je iz zgodovine, kako je bila katoliška cerkev preganjanja pod papežema Pijem VI. in VII., kako se je pa po preganjanju zopet impozantno dvignila. Veseli lahko gremo katoličani v novo stoletje. Slovenci se oziramo v Rim in na Dunaj, na papeža in cesarja, oba kot dobra očeta ljubimo iz vsega svojega srca.

Sklenilo se je nato odposlati brzojavki, izražajoči poklon in udanost cesarju in papežu.

Z navdušenjem pozdravljen je stopil potem na govorniški oder presvetli ljubljanski knez in škof dr. Jeglič. Njegov vzvišeni govor je bil odmev čuvstev najplemeniteje, za krščanstvo in narodnost vnete duše. Mili mi tukaj zbrani Slovenci! — je rekel mej drugim knezoškof — že dve leti okušam, kako težka je pastirska palica, kako težka je škofovska mitra. Želim Vam razložiti globoki pomen katoliškega shoda. Geslo nekaterih je: Proč od Boga v imenu svobode! Svoboda je lep dar božji, a tudi strašan dar: Človek nosi, ker je svoboden, v svoji duši odgovornost za svoja dela. Tako pa ne le posamezniki, ampak tudi občine, dežele, cesarstva. Vsled napačne svobode se je pričela divja konkurenca, propadli so nižji in srednji stanovi, in ona je napravila po tovarnah bele sužnje. V naprednem veku živimo. Razne iznajdbe dokazujejo, da napredujemo. Tega napredka se katoličani ne bojimo, obžalujemo le, da se napredka preveč drži sebičnost, ki Boga ne pozna in ki je ovira pri napredku materialnega blagostanja naroda. Vkljub svobodi in napredku vlada povsod nezadovoljnost. Kaj tedaj storiti? Nazaj k Bogu! Ta klic doni tudi po naši domovini. Ta klic nas je tu zbral in pa želja, da po sklenjenih dobrih resolucijah uravnamo svoje življenje. V imenu one napačno razumljene svobode se bije v naši lepi domovini ljut boj proti temu, da bi vladal Kristus v naših občinah in v državi. V tem boju opažam za

kristijane nekatere nevarnosti, ker sovražniki uporabljajo posebno taktiko. Osmešiti hočejo nas in naše delovanje. Zato zaničujejo našo vero, da bi ljudi od nje odvrnili. S psovkami „klerikalizem“ itd. hočejo zatreti katoliško cerkev med nami. Veliko duhovnega veselja ste vžili ob dobro obiskovanih misijonih, a nasprotniki zaničujejo misijonarje. Ako škof vabi k duhovnim vajam, pravijo: sramotno je, če se jih kdo udeleži, to so „devičarji“ itd. Vse zasramujejo, kar je lepega in svetega, in to je nevarno. Čutijo pa sovražniki, da smo mi močni, ako smo jedini: če smo namreč papež, škofje in ljudstvo jedno. To jedinstvo hočejo razrušiti. Zato napadajo škofove in duhovne, da bi Vi od nas odstopili. (Viharni klici: Ne odstopimo nikdar! Živio naš škof!) Duhovniki trpimo radi in hvalimo Boga, da je poslal ta vihar. Mi živimo in umrjemo za Jezusa, cerkev in mili naš slovenski narod. (Dolgotrajno ploskanje.) Krščansko ljubezen pač moramo imeti, a zmote ljubiti ne smemo. Pregarjati moramo zmote do zadnjega diha življenja. O, kaj vse počenjajo nasprotniki po časopisih! Vse, kar je Bog prepovedal po svojih zapovedih, zagovarjajo v imenu svobode. Večkrat se verniki naravnost hujskajo k uporu proti naredbam svojih cerkvenih poglavarjev. Sicer pravijo, da naj se vsako mnenje spoštuje, če pa škof kaj prosi, ali ukaže, kličejo: Nikar ne storite! Jaz pa pravim: Dragi moji verni Slovenci, nazaj h Kristusu in njegovim zapovedim! Ne dajte se zaslepiti od zapeljivcev! Mnogo se moli in opravlja del ljubezni do Boga. Nedavno so kresovi po naših hribih pričali o plamenu žive ljubezni, ki plamti k Srcu Jezusovemu v srcih vernih katoliških Slovencev. Naj se v našem narodu uresničijo besede, ki stoje zapisane tu na križu (govornik je pokazal na častitljivo podobo Kristusa, stoječo na sredi odra): Jezus zmaguje, Jezus kraljuje, Jezus zapoveduje!

Sledilo je vznesenemu škofovemu govoru več minut trajajoče ploskanje in klicanje „živio!“ Preden je nastopil lavantinski knezoškof, se je prečital drugi kup došlih brzojavk, mej katerimi jih je bilo mnogo od bratov Hrvatov.

Njegova prevzvišenost lavantinski knezoškof dr. Mih. Napotnik je govoril o katoliškem življenju. Znano je, da ima dr. Napotnik izreden govorniški dar, in to je pokazal tudi pri tej priliki. Rekel je, da je prišel vzbudit in poživiti na katoliški shod krščanski pogum, ker hoče shod odkazati smer za prihodnje delovanje. Kot kristijani, kot učenci Kristusovi moramo čislati sv. vero, ki vodi k cilju, k svetli luči Kristusu. Dosedaj je bil naš narod veren. Lepota slovenske domovine ne obstoja v lepih goricah in senošetih, ampak v pobožnem slovenskem ljudstvu. Dokler bode stal naš narod trdno na verskih načelih, stal bode, kakor katoliška cerkev, na skali. Zato smo pa dolžni ljubiti sv. cerkev, ki nam ohranja sv. vero. Nihče naj ne hodi s te ladije, če se hoče rešiti. Pred vsem ljubimo od Boga nam postavljenega nadpastirja, sv. očeta Leona. Treba nam tudi upanja, ki sega ven čez grob, in krščanske ljubezni. Kdor drži z Gospodom naj se nam pridruži! Vsi Slovenci se bojimo za Kristusovo vero in gotovo bodemo zmagali ter srečni bodemo v časnem in večnem življenju. (Gromovito odobravanje.) Nato je knezoškof podelil zborovalcem sv. blagoslov s križem, katerega so blagoslovili sv. oče.

Ameriški škof dr. Jakob Trobec je zbor prav prijazno pozdravil v imenu ameriških Slovencev. Omenjal je nevarnost, v katerih žive mej krivoverci v Ameriki živeči Slovenci, in koliko se je že za utrjenje vere in narodnosti storilo s slovenskim časnikom in društvu.

Prvi podpredsednik shoda dr. Laginja je prinesel topal pozdrav iz skalnate Istre, topal, kakor so ondi solnca žarki. Omenjal je, da je za Istro pomen katoliškega shoda večji, kakor bi se mislilo. Oduševljenje ponese našim v težki borbi borečim se bratom. Proti zunanjim in notranjim neprijateljem hočemo pokazati versko zavest tudi v javnem življenju, kazati krščanske kreposti. Protiverska tendenca je velik neprijatelj našega naroda. Žalostne posledice za narod ima liberalizem, ki človeka peha

v propad. Žalostne so i posledice gospodarskega liberalizma. Naj vsklije ono zrno, koje je oblila nebeška rosa, mišljenje naroda naj se obrne k izvoru vsega dobrega, k Bogu. Na temelju vere gradimo seljaki in inteligencija. Bodimo sami dobri katoliki in skusimo pridobiti tudi druge na temelju ljubezni. Ljubav naj nam bo orožje, s katerim razorožimo nasprotnike. Nato je govornik izrekel ono obsodbo (proti „Slov. Narodu“, ki niti cerkvā ne pusti v miru), katero smo že zadnjič navedli. Da je sledila krasnemu govoru občna pohvala, ni treba nam dostavljati.

Jako prisrčno je potem pozdravil zborovalce v imenu Hrvatov v Banovini zagrebški kanonik Rubetič. Povdarjal je, da Hrvati s Slovenci delijo radost in žalost in da nam nič ne brani zjedinenja, ker imamo iste ideale.

V torek popoldne se je zvršilo sklepajoče zborovanje in vsprejete so bile soglasno vse resolucije.

Najsijajnejše je bilo slovesno zborovanje v sredo. Ob 8. uri je opravil v stolnici za pokojne udeležence I. katoliškega shoda sv. mašo kardinal Missia in knezoškof dr. Jeglič je imel govor o posvetitvi slovenskega naroda Jezusovemu Srcu. Navdušeno so bili pozdravljeni potem odličnjaki na zborovalnem prostoru, kjer je 4000 Slovencev naslajalo se ob strokovnjaških govorih. Mariborski profesor dr. Anton Medved je izvrstno govoril o šolskem vprašanju, profesor dr. Josip Pavlica iz Gorice o katoličanstvu in napredku, vodja Povše o kmetiskem vprašanju, prefekt Val. Podgorc iz Celovca o združništvu in zavarovalnicah (toplo je priporočal novo slovensko „Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani“), dr. Viljem Schweitzer o tisku, prof. dr. Matek iz Maribora o delavskih stanovih, dr. Ivan Šusteršič o katoličanstvu in politiki in profesor dr. Krek o katoliško-narodni organizaciji. O vsebini teh tehtnih govorov izpregovorimo še drugič. Na zadnje je vsodbujalne besede do zborovalcev govoril kardinal Missia ter podelil apostolski blagoslov.

Tako se je srečno zvršil shod Slovencev, katerega se je udeležilo do 300 županov in 360 društev. Kako imeniten je bil ta shod za utrjenje verske in narodne zavesti, najbolje dokazuje to, da je ljubljansko narodno-napredno „Peklo“ odprlo vse zatvornice lažij in psovk, ki pa ne odvrnejo nikogar od prave poti, ampak bodo vernim Slovincem še-le oči odprle, da spoznajo ostudno pičo, ki se kuha v „Peklu“ za slovensko ljudstvo, prav za prav za zbegani del njegove inteligence. Tej liberalni svojati kliče naš navdušeni katoliški narod: „Grom in peklo, prazne vaše proti nam so steke!“ Krščanskim voditeljem naroda pa kličemo mi: Nemudoma na delo k izvršitvi resolucij; železo je belo!

Politiški pregled.

Za državnozbornske volitve se pripravljajo vse stranke. Lep vzgled Slovanom dajo Nemci. Načelniki nemške levice so se te dni skupno posvetovali ter pokazali, da jim je prva stvar nemštvo, a še le potem slede strankarske težnje. Celo dr. Ebenhoch se z nemško katoliško ljudsko stranko približuje levici. Dr. Ebenhoch se je izjavil da bode njegova stranka zavzela odločno stališče napram češkemu volilnemu oklicu, ker se v oklicu zahteva češko državno pravo. V tem vprašanju mora stati njegova stranka ob strani drugih nemških strank. Čehi bodo po mnenju dr. Ebenhocha v drž. zboru izolirani. Vsi Nemci bodo v državnem zboru združeni. Pozdravil je dr. Ebenhoch točko v izjavi načelnikov levice, da ima v nemški „Gemeinbürgschaft“ prostor vsak, kdor se hoče potegovati za pravice nemškega naroda.

Bivši socijalno-demokratski poslanec Resel ne bo v prihodnje več kandidiral, ker mu poslanstvo, kakršno je bilo dosedaj in bo bržkone tudi v bodoče, vse premalo nese. Vodja Resel bo mesto tega s 1. oktobrom raje prevzel uredništvo „Arbeiterwille“, ki postane sedaj dnevnik in bo imel vsaj za dalj časa gotovo mastno plačo. Za mandat v peti skupini v Gradcu in okolici se bo pobrinil bivši poslanec Perner-

storfer, ki pa ne more imeti ravno prevelike nade na konečno zmago. Sicer so se pa že tudi Reslu jela majati tla in poskrbel je pravočasno za primerno službo.

Lepe razmere na Srbakem. Dokazalo se je, da so imeli mnogi ministri prejšnjega srbskega ministerstva izredno dolge prste. Neki ogerski list prinaša podrobnosti o finančnih nerednostih odstopivšega Georgievičevega ministerstva. Iz državne blagajne so se izplačevale znatne svote kar na vizitnice, tako razkralju Milanu 10 milijonov, Georgievič je na ta način dobil za obede in godbo 28.000 frankov. Tudi vojna blagajna je oškodovana in pravijo, da ne brez vednosti Milanove.

Iz Belgrada poročajo, da pričakujejo na dan 24. t. m., rojstni dan kraljice Drage, pomilostitve onih obsojenih radi atentata na Milana, ki so še v ječah. Med temi so častnik Nikolić ter odvetnika Živković in Pavičević.

Praktični socijalno-demokratski poslanci. Iz Rima se poroča, da bodo socijalno-demokratski poslanci pri prihodnji seji zbornice predlagali, naj se za poslance uvedo dijete.

Vojna na Kitajskem. V vladnih krogih se zatrjuje, da so se Nemčija, Italija, Avstrija, Angleska, Rusija, Francoska in Amerika zjedini, zapustiti Pekin, Tien-Tsin ostane zaseden do sklepa miru.

Vojna v južni Afriki. Krüger in Stein sta izdala proklamacijo proti aneksiji Robertsja ter izjavljata, da ste ostali obe republiki doslej nepremagani ter se ne bodeta nikdar podvrgli angleški avtoriteti. Bursko odposlanstvo izjavlja, da Krüger ni formalno odložil predsedništva in pustil hrabrih Burov na cedilu, marveč, da postopa popolno v smislu naročila ljudskega zastopa iz leta 1899. „Daily Mail“ poroča iz Pietermaritzburga, da odpotuje Roberts okoli 3. oktobra iz Pretorije v Anglijo. Buri so razdrli most pri Krokodil-Poortu. Komatipoort so zunanji najeti vojaki zažgali, ker so se bali, da ga zasedejo Angleži. Bure je zadela velikanska izguba. Burski general Delarey je pal pri Eladstiver, slavni njihov Dewet pa je dva dni pozneje bil ustreljen v boju pri Potsesstroomu.

Domače novice.

Osebnosti. Č. g. Anton Koblar, župnik kranjski, je imenovan dekanom in knezoškofovskim duhovnim svetovalcem. — G. dr. A. Kapus bode otvoril s 1. oktobrom svojo odvetniško pisarno v Ljubljani. — Gosp. dr. Iv. Tavčar namerava kandidovati za drž. zbor v Ljubljani namestu Jož. Kušarja. — Kanonično umeščen je bil č. g. Jos. Erker na župnijo Topla Reber. — Umril je č. g. Lovro Tič, ekspozit v Harijah pri Il. Bistrici. — Poročil se je mestni inženir g. Ciuha z gđ. Karlo Fischer. — Inženir K. Grünhut je iz Ljubljane odpoklican v hidrografskega urad notranjega ministerstva. — Premeščeni so: Davčni kontrolorje J. Jereb iz Novega Mesta v Žužemberk, Al. Mušič iz Trebnjega v Novo Mesto, Al. Stermole iz Žužemberka v Trebnje, davčna pristava A. Rooss iz Novega Mesta v Kostanjevico in J. Perhavec iz Kostanjevice v Novo Mesto. Profesor g. Borštner je, kakor čujemo, vložil prošnjo za vpokojenje. Suplenti na kranjski gimnaziji so imenovani gg.: Vadnal, dr. Bevk, Jeršinovec, Pirnat.

Državnozbornske volitve na Kranjskem se bodo vršile: V splošni ali peti kuriji dne 12. decembra; v kmečkih občinah dne 18. decembra; v mestih in trgih in trgovski zbornici dne 8. januarja 1901, v veleposestvu dne 7. jan. — Vsa določila glede kraja, dneva in ure volitve dobe volilci v legitimacijah. — Vsi državljani moškega spola, ki imajo pravico, voliti v splošni kuriji, pa niso v imeniku občinskih volivcev, morajo v osmih dneh od razpisa volitev naznaniti svojo volivno pravico pri županstvu. — V peti kuriji sme voliti vsak moški samosvoj državljan, ki je že 24 let star in iz drugih razlogov ni izključen od volilne pravice ter biva v dotični občini vsaj šest mesecev, ali je davkoplačevalec ali ne.

V peti kuriji na Kranjskem bode od na rodno napredne strani kandidoval učitelj, ki je pristaš „Sloven. Naroda“. Tako poroča „Učit. Tovariš“.

Imenovanje. Okrajni glavar v Radovljici, Oskar vitez Kaltenegger-Riedhorst, je imenovan svetnikom pri deželni vladi kranjski in poročevalcem za administrativne posle pri c. kr. dež. šol. svetu.

Katehetom na ljubljanskih ljudskih šolah je na mesto umrlega č. g. Merčuna imenovan č. g. A. Mlakar.

V mariborskem deškem semenišču se baje, kakor se nam piše, po nazorih znanega radikalnega lista vzgaja mladina. Ali je to resnica? Kako to, da kanonik dr. Mlakar ne poseže vmes, ko je vender kot bogoslovski profesor nasproti bogoslovcem tako oster? Čudno to!

Shod dr. Laginje. Vzorni zastopnik svojega naroda dr. Matko Laginja ima jutri 23. t. m. shod v Babičih, občina Marezije pri Kopru.

Umril je hrvatski pisatelj dr. Vidrič na posestvu v Predkrižju poleg Zagreba. Bil je rodod Gorenjec. Preteklo počitnice je bival na Bledu, kjer se je prehladil, ko se je kopal v jezeru.

Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“ priredi: danes v soboto po gledališki predstavi sestanek v „Narodnem domu“. Jutri v nedeljo a) Ob 1/2 10. uri dopoldne, občni zbor „Zveze slovenskih kolesarjev“ v steklenem salonu na vrtu „Narodnega doma“. b) Ob 1/2 3. uri popoldne dirka. (Pri dirki svira vojaška godba.) c) Ob 7. uri zvečer koncert z vojaško godbo v steklenem salonu; pri koncertu se bodo razdelile nagrade. Vstopnina h koncertu 50 h za osebe brez izjeme.

„Zveza slovenskih kolesarjev“ vabi k občnemu zboru, ki bo v nedeljo, dne 23. septembra 1900. leta ob 10. uri dopoldne v novozgrajenem paviljonu „Narodnega doma“ v Ljubljani.

„Domovina“ pred porotniki. Dne 17. t. m. stal je odgovorni urednik „Domovine“ pred porotniki. Od 5. na 6. prosinca t. l. je lovski paznik F. Šegula, kateri je bil že trikrat zaradi javnega nasilstva kaznovan, brez povoda ustrelil posestnika Feguša, tako da je ta še tisto noč izdihnil. To je poročala „Domovina“. Šegula je seveda po dr. Mravlagu — tožil, a je imel smolo, kajti priča Krištofič je z njim v nasprotju pod prisego izpovedal, da ustreljeni Feguš na Šegulo ni meril, nego nesel puško povešeno s cevjo proti tlo. in da tudi ni ne on ne druga priča čul klicu: „Halt“, o katerem je Šegula govoril. Ta dva sta bila sama poleg ustreljenega in sta s Šegulo popolnoma v nasprotju, kateri trdi, da je streljal v silobranu. Državno pravdnštvo bo na podlagi teh izpovedb preganjalo tožnika Šegulo zaradi umora oziroma uboja. Kljub doprinešenemu dokazu so porotniki, katerih dva sta slovenščine docela nezmožna, urednika g. Bega krivim spoznali, in bil je obsojen na 200 K globe. — Tožnika ni bilo k obravnavi, ker pravijo, da je bil k tožbi prisiljen, in jo je hotel umakniti, ker je mislil, da stvar zanj slabo stoji. — Seveda v Celju je vse mogoče.

Prva slovenska umetniška razstava se je danes teden otvorila v „Mestnem Domu“. Razstavljenih je v veliki dvorani „Mestnega Doma“ okoli 160 umetniških del. Zastopani so sodobni slovenski umetniki slikarji in kiparji in sicer Rudolf Oton, Gvaiz, Grile, Arbè, Grohar, F. Vesel, Franke, Germ, G. Jakopič, Matej Sternen, Žmitek, Cesar, Repič, Zajc, Jager, Trinko, Miss, Grošelj, Vavpotič, Zalar, Žnider. Zastopani ste tudi slovenski slikarici Kobilca in Henrika Šantel. Vstopnina v razstavo je v delavnikih 60 v, v nedeljah 40 v.

Slovensko gledališče. Gledališka sezona se otvori danes, dne 22. t. m., z operno predstavo „Aida“. V tej operi nastopijo prvokrat novoangaževani člani slovenske opere: altistinja gđ. Wanda Radkiewicz, tenorist gosp. Tit Olszewski in basist g. Otokar Löttsch. Druge glavne vloge te opere poje: gospodični A. Carneri in E. Noemi, ter gospodje J. Noll in A. Polasek. Nove dekoracije za to opero slikal je dekoracijski slikar in gledališki mojster gosp. Alojzij Waldstein. Jutri v nedeljo 23. t. m.

igra se klasična igra Grillparzerjev „Sappho“, v torek 25. t. m. poje se drugokrat v sezoni opera „Aida“, v četrtek 27. t. m. igra se prvokrat na slovenskem odru in v soboto, dne 29. t. m. poje se prvokrat Zajčeva hrvaška narodna opera „Zrinski“.

Tlakovanje in niveliranje v Ljubljani. Prešernove ulice in del Marijinega trga v obsegu 2701 kvadratnih metrov bodo tlakovali s kamentimi kockami. Veljalo bode tlakovanje 24.600 K. Wolfovih ulic letos ne bodo tlakovali. Kaj, ko bi kdo izračunal, koliko milijonov kronc bi veljalo tlakovanje vseh mestnih ulic! Pri niveliranju Prešernovih ulic se bode posestnikom popravil na mestne stroške samo vhod, prostor v prodajalnicah pa morajo posetniki znižati na svoje stroške.

Deželnozbornske volitve na Koroškem. O dopolnilni volitvi v koroški deželni zbor dne 15. t. m. je bil z 72. glasovi izvoljen poslanec posestnik Jožef Huber iz Rut blizu Polja. V koroškem deželnem zboru so sedaj trije poslanci z imenom „Huber“: Janez, Franc in Jožef.

Napisi na mestnih ljudskih šolah. Deželni šolski svet išče vsa pota, da bi pripravil na mestne nemške ljudske šole poleg slovenskega tudi nemški napis. Pritisnil je v tem oziru na mestni šolski svet. Obč. svet je bil v torek mnenja, da ministerska naredba, na katero se sklicuje dež. šolski svet, velja le za uredbo notranjih šolskih prostorov, vender je obč. svet nakazal potreben kredit za dvojezične napise na mestnih ljudskih šolah. Ti dvojezični napisi se naredo takrat, kadar bode vlada pripravila, na učiteljske in realke dvojezične napise. Ta sklep občinskega sveta nam ugaja.

Na lastne stroške potoval je ljubljanski župan k Strossmayerjevi proslavi v Djakovo. To je povdarjal g. župan v javni občinski seji. Kadar bode g. župan zopet potoval na lastne stroške, naj le pove, Ljubljancani bodo zadovoljni, mi pa homo pazili, kolikokrat bode g. župan mogel dati od sebe tako izjavo. O priliki bi še želeli pojasniti, kako je pozdravil biskup Strossmayer v deputaciji obč. sveta g. Kleina.

„Slovensko planinsko društvo“ je priobčilo z ozirom na skrajno nedostojni napad „Sl. Naroda“ na „Daničarje“ v sobotni številki „Sl. Naroda“ sledeče „Poslano“: „Slovensko planinsko društvo nima vzroka, pritoževati se glede izletnikov na Kredarico in na Triglav dne 23. avgusta t. l. in izjavlja, da so plačali vse takoj in da so v najlepšem redu isti dan zapustili kočjo na Kredarici.“ S tem je obsojena „Narodova“ laž o izletu „Daničarjev“ na Triglav.

Slovenska trgovska šola v Trstu. Tržaški slovenski trgovci nameravajo baje zasnovati slovensko trgovsko šolo. Res, če kje na Slovenskem, umestna bi bila ta šola v Trstu, kjer je praktična šola itak že v tamošnji živahni mnogovrstni trgovini. Treba le še teoretičnega šolskega pouka, do katerega tamošnji Slovenci gotovo pridejo, ker so se začeli zavedati velike važnosti takega zavoda za bodočnost slovenske trgovine v Trstu.

Mariborski krščanski socijalci bodo pri prihodnjih državnozbornskih in občinskih volitvah stopili v boj.

Nenavaden hudodelec. Ivan Tomažič, star 25. let, je bil pred poldrugim letom obsojen na smrt, ko je umoril svojega strijca Busića iz Nove Vesi v Istri. A cesar ga je pomilostil na 20letno ječo. Glavna priča proti njemu je bil neki Jerolim T., ki je zaradi nekega hudodelstva bil istotako obsojen na ječo, v kateri sta prišla toraj v Kopru skupaj. Tomažič se je nad Jerolimom T. zaradi pričanja maščeval ter ga v ječi umoril. Danes stoji Tomažič zopet pred tržaškimi porotniki zaradi tega umora, ko ni še zaradi prvega umora prestal dosti kazni. Dobil je 10 let ječe.

Velikanski požar v Trstu. V noči od nedelje do ponedeljka okoli 2. ure po polnoči je nastal v velikanskem mlinu bratov Economo ogenj, ki je v nekaterih urah uničil mlin in velikansko žitnico. Škoda je cenjena nad 4.000.000 K, mlin je bil zavarovan za 5.000.000 K. V tem mlinu je delalo do 1000 delavcev in se je zmlajlo

v njem vsak dan do 1000 kvintalov pšenice. Vsled te nesreče je brez zaslužka kakih 500 družin, ki so večinoma Slovenci.

Velik zločin. Dne 15. t. m. so našli blizu vasi Lazec občine Draga s smrečjem in steljo pokrito truplo neke ženske. Razen velike rane na vratu, katera jej je bila najbrže z orožjem prizadeta, ni bilo opaziti težkih telesnih poškodb. Po obrazu je niso mogli takoj spoznati, pač pa so pogodili po obleki in novih škornjih, da je to 22-letna hči Petra Modica, trgovca in posestnika v Dragi. Pogrešali so jo že tri tedne. Bila je omožena in brhka ter je zapustila jedno 1-letno dete. Sodijo, da je bil umor izvršen že koncem avgusta, torej v času, ko so bili v Cerknici vojaške vaje. Šla je bila moža obiskat, ki je bil takrat tudi pri vojaških vajah, in bila domov grede napadena. Komisija je že došla na lice mesta. Zločinec ni znan, a vsled nekaterih okolnosti se oblastim najbrže posreči po vestnih preiskavah istemu priti na sled.

Strašen požar je razsajal dne 13. t. m. v vasi sv. Magdalena v župniji sv. Nikolaja pri Beljaku. Ker v bližini ni bilo vode, je bilo v ognju že 15 poslopij, predno so iz ondotnega jezera napeljali vodo ter omejili ogenj, da se ni še bolj razširil. Sreča je, da so bili prizadeti zavarovani. Kako je nastal ogenj, še ni znano.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Tržič in okolico je imela 16. t. m. v gostilniških prostorih g. Perneta svoj občni zbor. Na dnevnem redu je bilo poročilo tajnikovo, poročilo blagajnikovo, volitev novega odbora in slučajnosti. Po prvih poročilih se je vršila volitev v odbor, ki je sedaj tako sestavljen: prvomestnik veleč. g. svetnik in župnik Fr. Špendal, podpredsednik g. Lenart Klofutar, tajnik g. Jožef Potokar, njega namestnik g. Niko Ahačič, blagajnik g. J. Zorc, njega namestnik g. Franc Ahačič. Podružnica šteje sedaj rednih letnih udov 169, 4 ustanovnike in nekaj podpornikov. Gotovo je to lepo število, ako pomislimo, da še ni celo leto, odkar se je ustanovila ta prepotrebna najmlajša podružnica, s katero je spojen tudi slovenski otroški vrtec, ki je v kratkem času svojega obstanka dosegel tako lepe vspehe. —r.

Električna železnica v Ljubljani se še ne otvori, kakor je bilo prvotno določeno, dne 1. marca 1901, ampak še-le 1. julija istega leta.

Velika slavnost na Brezjah bode dne 7. oktobra ob posvečevanju nove cerkve. K slovesnosti pride pet škofov in njegova eminenca kardinal Missia.

Hrvatje v Rim bodo romali zopet koncem tekočega meseca. Vodili bodo Hrvate v Rim škofje Strossmayer, Stadler in Voršak. Ali bode „Narod“ radi tega tudi Strossmayerja opsoval kakor je radi romanja v Rim namahal knezoškofa dr. Bonaventuro Jegliča, ker bode tudi Strossmayer tako bedast, da se pojde poklanjat — „izvršku človeštva“? Vederemo!

27. pešpolk v Ljubljani je dobil povelje, naj bo pripravljen za odhod, menda v Idrijo!

Vojaške strelske vaje v Krškem bodo letos tudi po zimi, od novembra do maja. Vadile se bodo v streljanju pa le posamezne baterije, druga za drugo, ki bodo bivale v bližnjem Žadovinju. Obravnave s kmeti radi odškodnine za rabo njihovih zemljišč se bodo v kratkem začele.

Mestna davkarija podržavljena. Že večkrat se je občina bavila z vprašanjem, ali je njena dolžnost pobirati drž. davke in koliko povračila sme zahtevati za to delo. Januvarja meseca je prosila občina finančno oblast primerne povračila za vsa dela, ki ne spadajo v delokrog občine. Ministerstvo je odgovorilo, da ni v položaju, dati tako odškodnino, ter je izjavilo, da bode pobiranje davščin preneslo k tukajšnjemu glavnemu davčnemu uradu. Občinski svet je v torek izrekel nadejo, da prevzame država od novega leta naprej tudi pobiranje drugih davkov, dež. in mestnih doklad ali kakorkoli se imenujejo davki ter da prevzame od mestne občine dva najmlajša blagajniška uradnika, gg. Hafnerja in Svetlina. S spopolnitvijo mestnega blagajniškega objekta se bode počakalo toliko časa, da se dobi odgovor od ministerstva.

Odvetniški izpit je napravil v Trstu odvetniški kandidat g. dr. Albin Kapus.

Gimnazija v Kranju ima letos osem razredov s 13. vspešnicami. Vseh učencev ima gimnazija v Kranju 504.

Srednje šole v Ljubljani. Na drž. gimnaziji v Ljubljani je letos 630 vpisanih učencev, II. gimnazija, na kateri se je otvoril V. razred, ima letos 346 učencev, realka pa 480 učencev.

Vzoren most v Ljubljani. V torek se je pod nogo Pajhelovega konja udrila mostnica na trnovskem mostu ter je konj do trebuha padel v odprtino.

Mestnim živinozdravnikom v Ljubljani se bodo s 1. jan. 1901 zboljšale službe. Klavnični nadzornik pride iz IV. v III. plačilni razred, klavnični oskrbnik pa iz V. v IV. plačilni razred. Mestnim klavničnim oskrbnikom je imenovan g. Jos. Stegu, dosedaj živinozdravnik v Makarski v Dalmaciji.

V Ižico je skočila mlada Alojzija Kozlevčar iz Štorje, obč. Št. Vid pri Stičini. Dekle je služilo „pri Sokolu“ v Ljubljani. V smrt je šla, ker je bila v nekem stanu.

Državnozborska volitev na Primorskem bode razvila ljut boj mej Slovani in Lahi. V Trstu ne bo več kandidoval dosedanji poslanec pete skupine dr. Hortis. Namestu njega postavi magistrat družega moža, pa tudi politično društvo „Edinost“ in socijalni demokrati postavijo svoja kandidata. Hud boj bo za mandat dr. Laginje v Istri. — Proti dr. Gregorčiču, zastopniku pete skupine na Goriškem, postavijo Lahi protikandidata, Andrej Gabršček bode pa skoro gotovo Lahom pomagal — pokopavati.

Nove muzikalije. Ravnokar izšlo je v založbi knjigarja L. Schwentnerja: Fajgelj, Cerkevna pesmarica, I. zvezek. a) Izdaja za organiste, K 1.20, po pošti 1.30. b) Izdaja za učence 40 v, po pošti 45 v. Naročila sprejema knjigarna L. Schwentner v Ljubljani. Ocenimo priobčimo.

V „Slovenskem vinogradniškem društvu“ na Glincah se prodaja izboren vipavski mošt, katerega je društvo v Vipavi stiskalo. Kdor hoče torej piti zanesljiv in pristen vipavski mošt, naj se obrne na „Slov. vinogradniško društvo“. Opozorjamo na današnji inserat.

Samomor železniškega čuvaja. Dne 14. septembra so našli na železniški progi ne daleč od Središča mrtvo truplo brez glave železniškega čuvaja N. Polaneca iz Središča. Polanec je šel pod železniški prehod, je tam desko odtrgal in glavo na tir položil, med tem ko se mu je vlak bližal, kateri mu je odtrgal glavo, truplo pa je padlo nazaj v jarek. Vzrok samomoru so baje domače razprtiye in hišni nemir.

Najnovejše vesti.

Krivoverški nauki dr. Tavčarja. V sinočnem „Narodu“ je bil oče Tavčar zopet na prižnici. Ne strinjajo se pa njegovi nauki z nauki katoliške cerkve. Tavčar je krivoverec, ako je sam spisal sinočni članek, ali pa vsaj deležen učenja krive vere, ker ga je pomagal izdati. Naša cerkev uči, da je Kristus, naš Bog, prinesel iz nebes le edino pravo katoliško vero; Tavčar pa piše „Vsegamogočni Bog je dal Slovanom več veropovedovanj“. „Bolj nesrečnih besed grof Kulmer na katoliškem shodu v Zagrebu ni mogel izreči, kakor da je spas Hrvatske jedino le v katoličanstvu“. „Spas Slovanstva, če naj se jedini ta spas sploh išče v kaki konfesiji, naj se išče v tisti konfesiji, ki je od katoličanstva mnogo ceneja, ki se slovanski naravi sploh bolj priklada in katere se drži ogromna večina Slovanov, to je v starodavnem in častitljivem pravoslavlju“. „Imamo mnogo dobrih Hrvatov, ki so islamske vere“. — Tavčarjeva devetletna Pipca se uči katoliškega katekizma, njen oče pa hvali protikatoliški nauk. Ni čudo, da bi dr. Tavčar rad pozaprl duhovne v zakrstije, ker bo potem lože svoje Pipce naučil vere, katero imata kozel Ali in pes, ki sliši na ime Febo.

Proti Steinwenderju bodo nemški radikali kandidovali za drž. zbor zdravnika dr. Hofa v Beljaku.

Dunaj. Govori se, da v slučaju, če bodo Čehi nadaljevali obstrukcijo, stopi na čelo vlade kak general, ali kak zmeren nemški liberalec.

London. Stejn je sodnika Hertzoga imenoval svojim namestnikom v predsedništvu Oranje države.

Buri na begu. Roberts naznanja, da se je glavna moč Burov umaknila proti Komati Poort, tik meje in da je 700 Burov zbežalo na portugalsko ozemlje. S tem je strateški načrt Burov uničen. Svoje topove so Buri uničili, da ne padejo Angležem v roke.

Razne stvari.

Novi bankovci po 20 K so izšli v sredo.

Saški princ Albert ubit. Saškemu princu Albertu so se splašili konji pred nekim dirjačim vozom. Voznik in prinčev služabnik sta odletela s kozla, voz je zadel ob bližnje drevo in v tem hipu je padel z voza princ Albert. Prvima dvema se ni pripetilo nič žalega, našla sta princa nezavestnega. Princa so pripeljali v stanovanje. Bil je ubit.

Sokrivec Brescijev se je rešil. Po atentatu se mu je posrečilo, pobegniti v Švico in od tod v Ameriko. Od tam je dobila policija obvestilo, da se nahaja v Patersonu.

GLASNIK.

Resolucije socijalnega odseka, sklenjene na II. slovenskem katoliškem shodu.

Predsednik: Vodja F. Povše.

a) Kmetijski stan.

I. 1. Drugi vseslovenski katoliški shod izreka se, da se ima kmetijski stan organizovati po zadrugah, ki imajo biti obvezne za vsakega kmetovalca, tako da so one pravo stanovsko zastopstvo vsega kmetijskega ljudstva.

Podlaga bode tej organizaciji okrajna oziroma krajna zadruga; te vse naj se zvežejo v deželni zadrugi in iz vseh deželnih bodi sestavljena tudi zveza vseh v državi nahajajočih se deželnih zadrug.

Shod pozdravlja z radostjo vladno predlogo kmetijskih zadrug ter se nadeja, da bo c. kr. vlada dosledno skrbela tudi za sredstva, potrebna za plodnosno delovanje istih, ter jim prikrbela brezobrestna ali vsaj nizkoobrestna posojila.

Shod pozdravlja z zadoščenjem, da vlada podpira združeno organizacijo.

3. Shod pričakuje od c. kr. vlade, da bo z ozirom na že doslej lepo število gospodarskih zadrug, katere se pa bodo povsod osnovala po vzgledu drugih držav, zaukazala nakupovati za državno vojno potrebno žito, vino, seno in sploh druge potrebščine naravnost pri gospodarskih zadrugah.

4. Da se kmetijski stan stalno reši iz oblasti oderuških rok, bodi skrb državi in deželnim zastopom, da se pospešujejo in z nizkoobrestnimi posojili podpirajo snovanja Raiffeisnovih posojilnic.

II. Shod zahteva od c. kr. vlade, da z modro brambeno colnino varuje našo domačo kmetijsko produkcijo.

a) Osobito pa bodi državni vladi skrb pri sklepanju bližajočih se novih trgovinskih pogodb, da se odpravi zloglasna vinska klavzula ter stavi toliki uvozni col na italijanska vina, da bodo naši vinorejci zamogli svoj pošteni vinski pridelek po primerni ceni prodajati.

b) Istotako naj se omeji prosti uvoz sadja in sočivja iz Italije.

c) Najzdatnejša opora našemu kmetijskemu gospodarstvu je živinoreja, zato bodi skrb vladi, da varuje našo živinorejo in iz nje izviraajoče pridelke ptuje konkurence ter po skrbnih veterinarskih naredbah zagotovi naši živini nepovirani izvoz v sosedne države.

Posebno pa se mora kar najodločneje zahtevati, da se živini iz Rusije in balkanskih držav zapre vhod v naše kraje, to pa že zaradi ne-

varnosti, da se zanese od tam ondi trajno razsajajoča živinska kuga.

d) Istotako naj se po primerni colnini varuje naša produkcija iz živinoreje: maslarstvo in sirarstvo, ter bodi skrb vladi, da z modrimi zakoni štiti pošteno produkcijo pred sleparskimi ponarejevalci živil.

III. Država naj z modrimi zakoni štiti našo vinorejo ter naj vže vendar izda strogi zakon proti ponarejanju vina in napravi umetnega vina sploh.

IV. Pri sklepanju trgovinskih pogodb skrbi vlada za trajen izvoz našega blaga v inozemstvo, in osobito za naš les naj dožene dogovore z Italijo, Francijo in Egiptom, da bo naš les imel zagotovljen izvoz v te države.

V. Država naj skrbi za naš izvoz osobito s tem, da podržavi vse železnice, da potem s primernimi vozniimi tarifi pospešuje naš daljni izvoz v inozemstvo.

V domači državi pa naj veljajo vozni tarifi za malega in velikega odpošiljatelja isti, ter naj se vsaj na državnih železnicah odpravijo tako imenovane refakcije, ki omogočujejo velikim trgovcem nadvlado na velikem trgu in manjšega producenta onemogočujejo v tekmovanju.

VI. Ker se ima tudi z onostransko državno polovico, z Ogersko, urediti medsebojna, trgovinska pogodba, zahteva shod, da varuje vlada našo kmetijsko produkcijo pred premočno konkurenco iz Ogerske prihajajočih izdelkov, osobito pa žita, moke in živine, ter naj se od Ogerske vlade najstrožje zahteva, da napravi svojo veterinarsko naredbo enako naši, ker le potem je naši živini mogoč trajen, neopoviran izvoz v inozemstvo.

VII. Trgovina z žitom na borzah se mora temeljito preustrojiti in odpraviti takozvani spekulativni promet na termine.

VIII. Ker od leta do leta bolj pomanjkuje delavcev v kmetijstvu, ker jih kmetijstvo ne more zaradi pičlih pridelkov primerniše plačevati, naj c. kr. vlada kmetom s tem pomaga do delavskih močij, da sinove kmetov, ki so za delo na domači kmetiji potrebni, po dveletni vojaški službi odpusti na dom.

IX. Da se ogromno breme obrestij, katere imajo plačevati kmetovalci od visokoobrestnih vknjiženih dolgov, vsaj deloma zmanjša, bodi skrb državi in deželam, da se potom državnih in deželnih hipoteknih zavodov konvertirajo oni dolgovi, od katerih je plačevati nad $4\frac{1}{2}$ odstotkov obrestij, v nižje, ne $4\frac{1}{2}$ odstotkov obrestij presegajoče dolgove, ter naj se uvedejo naredbe za vsakoletno odplačevanje tudi dolga samega v svrhu, da se tekom prihodnjega polstoletja doseže vsaj delno razdolženje kmetijskih domov.

X. Da se kmetiskemu stanu zagotovi boljše stanje za čas onemoglosti za delo, uvede naj država ali dežela zavode za starostno zavarovanje in pospeši snovanje okrajnih bolniških blagajnic tudi za kmetijski stan.

(Poročevalec vodja Fr. Povše.)

b) Obrtni stan.

Da se reši obrtni stan pritiska velekapitala, kateremu ga je izročil liberalizem z načelom neomejene svobode, zahteva II. slovenski katoliški shod sledeče:

1. Uvede in izvršuje naj se stroga izkušnja sposobnosti v vseh vrstah obrti, izvzemši hišne obrti;

2. ožive naj se samostojne prisilne avtonomne zadrage z deželnimi in državnimi zvezami, ki naj povzdigujejo stanovsko zavest, skrbe za solidnost izdelkov, urejajo razmerje med mojstri, pomočniki in vajenci, skrbe za revne in onemogle ude, nadzirajo strokovne šole in prirejajo strokovne tečaje, zlasti pa združujejo obrtnike v gospodarske zadrage;

3. ustanove naj se samostojne obrtne zbornice;

4. za prodajo obrtnih izdelkov, ki se naj po možnosti omeji na izdelovavce, naj si postavijo zadrage skladišča za surovine in izdelke, pri čemer jih naj država in dežela podpirata;

5. konfekcije naj se strogo nadzorujejo in po možnosti nadomesté z združnimi prodajalnici, krošnjarstvo in potovalna skladišča naj

se po možnosti odpravijo, delo po jetnišnicah uredi, da ne bo v kvar mali obrti;

6. izvrševanje več obrtij po jednom podjetniku naj se zabrani in razna dela izročajo naravnost mojstru iste stroke;

7. dežela naj na vso moč podpira domačo obrt: pečarje, lončarje, lesno obrt, čipkarstvo itd.; ti izdelki naj se združnim potom spravljajo na trg;

8. pouk v ljudskih šolah naj se bolj ozira na domače obrtne razmere, ustanove naj se na primernih krajih strokovne šole;

9. uvedejo se naj obrtna sodišča kot obvezna prva instanca v obrtnih stvareh;

10. država naj varuje obrt s primerno colnino in domačim obrtnikom z ustanovitvijo kreditne banke preskrbi nizkoobrestna posojila za nabavo strojev itd.;

11. določi naj se po razmerah maksimalno število vajencev pri jednom mojstru; pomočniki, ki delajo za podjetnike doma, naj se odpravijo;

12. žensko delo naj se omeji, otroško delo odpravi;

13. nedeljski, vsaj 36urni počitek naj se splošno uvede; kjer ni možno v nedeljo ali praznik dati počitka, naj se odloči 36 drugih ur v tednu;

14. država naj izda primerne zakone za obrtna stanovanja in delavnice;

15. obrtne zadrage naj v sporazumu z delavskimi pomočniškimi zbori določijo najmanjšo plačo, sorazmerno cenam živeža in stanovanja v dotičnem kraju, in naj skrbé za obrti koristno časopisje;

16. pomočniki se naj:

a) vsestransko strokovno izučé v svoji obrti,

b) pri potovanju naj se jim preskrbé primerna prenočišča, vzbuja naj se med njimi verska in stanovska zavest;

c) zadrage naj izdajajajo pomočniške knjižice, v katerih bodi za vsakega pomočnika pričevalo o pomočniški izkušnji, imena mojstrov in krajev, kjer je prej delal, in datum, kdaj da je delo nastopil in zapustil;

17. skrbi naj se, da se verski, umski, strokovni in telesni razvoj vajencev primerno nadzira, da se določijo pogoji o sprejetju, številu in odpustu vajencev, nasledki kršenja pogodbe; vajenci naj se sploh ne rabijo za hišna dela;

18. v pospeševanje krščanskega življenja snujejo naj se po potrebi rokodelska društva mojstrov, pomočnikov in učencev.

(Dalje prihodnjič.)

(Poročevalec Iv. Kregar.)

Delavske drobtine.

„Slovenska krščansko-socijalna zveza“

vabi k proslavi svojega patrona sv. Mihaela. Vspored: V nedeljo dne 30 septembra ob polu 9. uri dopoldne se zberó člani v „Katoliškem Domu“, odkoder odkorakajo z zastavo na čelu v nunsko cerkev k sv. maši, ki bode en četrt na 10. uro. — Zvečer ob 7. uri bode v veliki dvorani „Katol. Doma“ družbinski večer. Vspored: petje, godba, komični prizori, igra „Županova Micika“. Vstopnina za člane 10 krajcarjev, za nečlane 20 krajcarjev. Krščanski socijalci, udeležite se slavnosti v obilem številu!

Umril je gosp. Iv. Marinko, črkostavec v „Katoliški tiskarni“. Pogreb bode danes ob $\frac{1}{2}$ 6. uri zvečer s Trnovskih ulic števil. 7. „Slovenska kršč. soc. zveza“ se pogreba zvestega somišljenika udeleži z zastavo.

Ali res delavci nimamo domovine? Na shodu socijalnih demokratov, ki se je vršil 8. in 9. septembra v Trstu, je rekel socijalni demokrat Kopač, da slovenski delavci ne moremo izdajati slovenske domovine, ker je nimamo, češ, da ni slovenskega delavca, ki bi mogel reči: „Ta kosček zemlje je moj, s tega me nihče ne more pregnati?“ Temu slovenskemu „kopaču“ si drznem nasproti povedati tole: Ni popolnoma resnično, da bi ga ne bilo slovenskega delavca, ki bi ne imel svojega kosčka zemlje, marveč nahaja se tu in tam kateri, ki je tudi zemljiški posestnik. Ako pa slovenski delavci tudi nimamo svoje zemljiške posesti, radi tega pa še nismo brez domovine. Potemtakem bi bil vsakdo brez domovine, ki nima lastne zemlje, vendar pa poznam ljudi, ki premorejo

masne službe in stotisoče premoženja, a ne premorejo niti pedf svoje zemlje — so li ti tudi brez domovine? Potemtakem ima domovino le zemljiški posestnik, a nikdo drugi. Čudno je to, da marsikoga, ki hodi dolgo delat po svetu „s trebuhom za kruhom“, vleče naposled srce — nemalokrat tudi želodec — nazaj v domovino, v kateri se je rodil in tudi preživel mladostna leta, dasi ondi nima kosčka lastne zemlje, k večjemu ono, v katero ga — zagrnejo. Domovino bi ta žalostni socijalni demokrat torej rad utajil. Toda to storiti je poskusil na tako neroden način, da se je izdal — prusaškega socijalno-demokratskega agenta. Prav dobro vemo, kam pes taco moli. Radi bi nam vsilili ti agentje vero, da slovenski delavec nima domovine, ako nima svoje zemlje, in zakaj? Zato, da bi jim ne mogla ničesar očitati vest, ako bi izdali to svojo domovino tujcem, češ, saj ne moremo izdati domovine, ker nimamo v njej svojega „zemljišča“, akoravno postanemo narodni indiferentisti in renegatje. Izborna pretveza za — narodni greh, izborni odpustki za ta greh — že naprej! Slovenski delavci, zdaj se le pridno izneverjajte svojemu rodu in jeziku, zdaj le pridno pomagajte anektirati slovensko zemljo tujcem, saj vas ne zadene nobena krivda, ker nimate — zemljiške posesti! Lepe socijalistiške sadove nam zares prinaša letošnja jesen, menda se prusakom zelo mudi, raznaroditi nas, da tako pribijemo z delavskimi žulji vzdrževane prusaške socijalistiške vlačuge za nami s svojo — internacionalo. Rad bi pri tej priliki prašal „kopača“, koga smatra on za resničnega delavca? Zdi se mi, da ima za takozvanega „delavca“ ta človek neki posebni pojem, v njegovih očeh je menda delavec samo oni, ki prisega na socijalistiško zastavo, a nikdo drugi. Po mojem mnenju pa je delavec vsakdo, komur ne letijo pečena piščeta v grlo in ne živi, kakor židovski kapitalisti in njihovi socijalistiški hlapci, od žuljev drugih. In zdi se mi, da je tu v prvi vrsti delavec-kmetovalec, ki si v potu svojega obraza služi trdo skorjo kruha. Ali je torej tudi kmet-delavec brezdomovinec, čeravno premore svojo zemljo? In kdo se ne spominja, da je baš apostelj Kristan skušal že opetovano v nič devati kmetijski stan in takorekoč nagovarjati kmeta, naj pusti lopato in plug ter gre v — tovarno! Torej kmeta bi radi prepodili z lastne zemlje in ga naredili brezdomovinskega tovarniškega delavca, kateremu daste potem dovoljenje, izneverjati se narodu in domovini, z drugimi besedami: vaš poskus gré za tem, uničiti v slovenskem narodu ne le narodni čut in ponos, marveč tudi ljubezen do domovine in storiti ga za podli podnožek prusaško-židovskemu kapitalizmu. Dobro res izvršujete svoje lakajstvo, jaz pa se čudim, da ima naše delavstvo še toliko potrpljenja z vami in da vas ne zapodi z batinami od svojega praga, ko mu hočete dom oskruniti s svojimi izdajskimi nauki.

Delavec.

Katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Tržiču je imela 16. t. m. v društvenih prostorih svoj občni zbor. Bivši podpredsednik je prečital najprvo pismo, v kojem ga presvitli knez in škof imenujejo predsednikom. Po kratkem nagovoru in nekaterih navodilih se je vršila volitev. Odbor se je tako sestavil: predsednik g. kapelan Jos. Potokar, podpredsednik g. kapelan J. Kržišnik, tajnik g. Fr. Ahačič, blagajnik A. Mikič, knjižničar J. Papov; poleg teh so še v odboru: J. Bahun, Fr. Vidib, M. Papov, P. Perko in K. Končar. — Na predlog g. podpredsednika je občni zbor z velikim navdušenjem imenoval soglasno velezaslužnega gospoda kapelana Ignacija Nadraha, ki je bil ustanovitelj in predsednik temu društvu, častnim udom. — r.

Nesreča v premogokopu. V nekem rovu premogovnika v Duchovu na Češkem je nastala eksplozija. Izmej 83 delavcev se jih je rešilo le 28. Dosedaj so dovedli na svetlo dva ranjena, 18 težko poškodovanih; izmed teh jih je pet že umrlo. V jami je 30 mrtvih trupel, pet jih pogrešajo.

Zaprta tovarna. Delavci tukajšnje tovarne za žveplenke, ki je last g. A. Tscherneta, so se v ponedeljek pismeno pritožili pri lastniku tovarne proti upravi bolniške blagajne ter proti

čudnemu postopanju napram delavcem, kakor tudi proti prenizki plači. Ko so hoteli v sredo zjutraj iti delavci v tovarno, je bila ista zaprta in delavci niso mogli na delo. S tem je lastnik tovarne pokazal jasno svojo naklonjenost do delavcev. V tej tovarni se z delavci baje ni postopalo posebno človeški. Delavke se je menda nazivalo z raznimi „lepimi“ imeni, kakor se nam pripoveduje. Nič bolje se ni godilo moškim delavcem. Bolniška blagajna ni bila leta in leta v redu, plače teh revežev, ki so v posebni nevarnosti vsled fosfora za zdravje, so tako minimalne, da ob njih ni mogoče živeti. Gospodar, ki je sicer dober človek, je raje dal tovarno zapreti, nego da bi bil razmotrival težnje in pritožbe svojih delavcev. Ker delavci sedaj nimajo zasluzka, prosimo somišljenike, da jim z denarnimi doneski pomagajo v njihovem boju. Denarne pošiljatve naj se blagovolijo pošiljati pod naslovom: Jos. Gostinčar, delavski tajnik, Ljubljana. Pomagajmo pomoči potrebnim bratom!

Strajk v tovarni za žveplenke. V četrtek 20. t. m. zvečer priredilo je „Slov. katol. del. društvo“ shod v svojih prostorih. Na shodu je bilo polnoštevilno neprostovoljno v štrajk poslano delavstvo ljubljanske tovarne za žveplenke. Prišli so tudi zaupniki ljubljanskega kršč. soc. delavstva iz vseh tovarn in iz večjih podjetij. Na shodu pojasnile so se temeljito razmere označene tovarne. Govorniki so si vzeli na piko tovarniško bolniško blagajno in razmere v štrajk pogrnanih delavcev. Nečuvveno ravnanje od strani delovodje Janežiča, ki niti brati in pisati ne zna, privedlo je delavstvo v obup. Ta človek pital je delavke z nedostojnimi izrazi. Na poti bili so mu tudi pod vplivom fosforja pozeleneli obrazi delavk, da jih je pital z zelenici in „zelenimi hudiči“. Tudi pretepanje in zmirjanje moških bilo je na dnevnem redu. Primerna zahvala izrekla se je tudi glasilo „socijalista Slanca“ in zvestemu zavezniku soc. demokratičnega dijetarja, „Slov. Narodu“, ki je prinesel v svojem inseratnem delu 20. t. m. poziv tvrdke Černe, da potrebuje 15 delavcev proti sijajni plači itd. Živeli socijalni demokratje in očka Železnikar, ko se družijo in volijo „pristaše“ taci delavskih prijateljev! Naznanilo se je pa delavstvu tudi, da je „Slovenec“ inserat tvrdke Černetove, odklonil, na kar je delavstvo z živahnimi „Živijo“-klici vrlemu „Slovencu“ v zahvalo priredilo ovacijo. Namignilo se je nadalje magistratnemu davkarskemu oficijalu Ivanu Hribarju, naj raje v mestni davkarji številke gleda, kakor pa v Černetovi tovarni, kjer je nekak računovodja, in, kakor pravi, kar pa mi dvomimo, za bolniško blagajno g. svet. Šešeka namestnik (?!). Ta mož je delavce z otroci zmerjal. Povdarjalo se je nadalje tudi, da ni v tovarni nikjer nalepljen tovarniški red, da se ne izpolnujejo od obrtnega nadzornika ukazane zdravstvene odredbe, da se prekoraka postayna 11urna delavna doba. Povedalo se je tudi, da delavke morajo dostikrat začeti delo ob en četrt na 5. uro zjutraj in delati do devetih zvečer in še dalje. Razmere v bol. blagajni tovarne so kričeče. V vevški blagajni bile so formalne nerednosti; a ne tako naravnost kričeče, kakor v delovršbeni blagajni tovarne za vžigalice. V Vevčah se sploh ni vršil pred štrajkom občni zbor, tukaj se je pa vršil pod nadzorstvom svetnika g. Šešeka, a niti jeden občni zbor ni bil postaven, ker ni bil poziv za občni zbor nikdar pribit v delavskih prostorih (§ 26. statuta). Da, izvoljeni so bili vsi trije odbori, a radi terorizma niso nikdar funkcionirali! O, pač, računski zaključek sta morala dva odbornika podpisati, a gospod šef in pa gospod Hribar sta pokrila račune tako, da odbornika nista mogla videti, kaj da sta podpisala, in to je bilo reci in beri l. 1900! S suhoparnimi številkami se je dokazalo, da se je delavcem za bolniško blagajno več odtegovalo, nege to predpisuje statut. Vložne knjižnice s pravili trobnele so pod streho, mesto da bi se bile v smislu § 7. porazdelile mej delavce. Podpore so se z raznimi ničevimi razlogi od strani tovarniškega vodstva delavcem odrekale, ne da bi se bili mogli delavci pritožiti na razsodišče, ker so se bali terorizma tovarniškega vodstva. Porodnicam izplačala se je

bolniška podpora samo za one dni, katere so bile faktično doma, a ne za štiri tedne, kakor določa zakon iz l. 1888, drž. zak. št. 33. in § 11. statuta odstavek 5. V treh slučajih se je ženskam, ki so šle v bolnico od „milostive“ naročilo, naj izjavijo v bolnici, da so postrežnice, češ, da ni bilo treba plačati tovarniški bolniški blagajni oskrbnih stroškov za bolnico in jih je morala plačati v 2 slučajih občina „Dobrova“ pri Ljubljani, kamor je bila dotična delavka pristojna. Klasična priča neredov v tej blagajni je svetnik g. Šešek, ki je meseca septembra 1899 rekel pred delavstvom: „Vaša blagajna ni v redu in najboljša je, da daste Vašo bolniško blagajno k okrajnej bolniški blagajni“. Oni magistrat, ki je napram krščansko soc. odboru okr. bolniške blagajne tako radikalno postopal, ni imel poguma, da bi v to sršeno gnezdo posegel s svojo roko! Shod sklenil je na adresu visoke c. kr. deželne vlade sledečo resolucijo: „Ker je o neredu, ki se je vršil v delovršbeni bolniški blagajni tvrdke Černe, kjer so se zlasti kršili §§ 3, 5, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29 in 30, vedela nadzorovalna oblast, ki pa teh razmer ni sanirala, iz česar sledi, da ni pokazala dovolj eneržije v varstvo zakona, se prosi visoka c. kr. deželna vlada za Kranjsko odreditve: Mestnemu magistratu ljubljanskemu se odvzame državno nadzorstvo nad v Ljubljani temeljem zakona iz l. 1888, glede zavarovanja delavcev na slučaj bolezni obstoječimi blagajnami in isto naj izvršuje visoka c. kr. deželna vlada po svojih organih.“

Katoliško delavsko društvo v Mariboru je naredilo v nedeljo dne 15. septembra izlet v Ruše, ki je bil precej dobro obiskan. Točke vsporeda so se izvrševale točno. Na vsporedu je bilo petje, citranje s spremljevanjem kvitare, srečolov in zvečer umetalni ogenj.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusoh, tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene.

Pozor!

Mizarstvo

ustanovil

IGNACIJ ROTTAR

mizar v srednji Vasi pri Goričah

pošta Kranj.

Izvršuje vsa dela točno po naročbi.

Pozor!

28 (11)

„Slovenski List“ se prodaja v Brusovi (Štefotovi) prodajalnici pred Škofijo in pri g. Podrekarju na sv. Jakoba trgu. Številka po 14 h.

Službe išče

spreten knjigovodja in korespondent, popolnoma zmožen slovenščine in nemščine ter deloma tudi laščine.

Več pove uredništvo „Slov. Lista“.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje.

Zobozdravnik

med. univ.

33 (4)

dr. Rado Frlan,

Špitalske ulice št. 7. I. nad.

špecialist za porcelanaste in zlate plombe, bivši gojenec kraljevega zobozdravniškega zavoda v **Berolinu Dorotheenstrasse**, naznanja slavnemu občinstvu, da si je nabavil vse priprave za brezčutno ruvanje zob z dušikovim oksidom (Luftgas oder Lachgas) in da izvršuje od 8. avgusta dalje vse operacije v ustih z navedeno narkozo. Istotako se izdelujejo v njegovem ateljeju vse vrste zlatih kron, zlatih spon in zlatega zobovja, kakor tudi vsa druga zobozdravniška in zobotehnična dela.

Domača umetnost!

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št 22

v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (26)

Priznalno pismo:

Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, kategera ste naredili za tukajšnje župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten utis in hvali svojega mojstra. Vsled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Ajdovec, 20. okt. 1899.

Martin Poljak, župnik

„Slovensko vinogradniško društvo“

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu iz svoje zaloge na Glincah **vipavski mošt** prve vrste, staro ceneno **dolenjsko** in **štajarsko** vino, **fino desertno vino** v steklenicah t. j. **ljutomerec**, **refošk** in **muškát**.

Mašno vino je v zanesljivi zalogi

Naroča se pod naslovom:

40 (1)

„Slovensko vinogradniško društvo“ v Ljubljani.